

Udvidelse af svinefarm på ejendommen Potmosevej 19, Østbirk, Gedved Kommune.

Tillæg nr. 15

Kortmaterialet er bearbejdet af Vejle Amt og fremstillet med Kort- og Matrikelstyrelsens tilladelse © Kort & Matrikelstyrelsen

Yderligere eksemplarer kan fås ved henvendelse til:

Vejle Amt

Forvaltningen for Teknik og Miljø

Damhaven 12

7100 Vejle

Tlf. 75 83 53 33

lokal 3553

Kontaktperson: Kurt Meiner Hansen

ISBN nr 87-77-50-524-7

J.nr. 1-50-11-8-96

Indhold

Forord	3
Retningslinier	4
Samlet vurdering og resume	4
Redegørelse	4
Beskrivelse af ejendommens nuværende drift	4
Udvidelse af produktionen	4
Vurdering af virkningerne på miljøet	5
Tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven	5
Tilladelse efter planlovens landzonebestemmelser	5
Staldbygninger	5
Gyllebeholder	5
Offentlighedsfaserne	5
Beskrivelse af anlægget	5
Den fysiske udformning	5
Antallet af husdyr	6
Mængden af husdyrgødning	6
Udspretningsarealer	6
Beskrivelse af omgivelserne	6
Regionplanbestemmelser	6
Naboforhold	7
Husdyrtæthed	8
Miljøpåvirkninger	8
Grundvand	8
Overfladevand	9
Landskab	9
Beskyttet natur	10
Naturgenopretning	10
Internationale beskyttelsesområder	10
Lugt	10
Støj, støv, fluer	10
Transport	10
Affaldshåndtering	11
Andre reststoffer og emissioner	11
Miljø- og ressourcestyring	11
Alternativer	11
Undersøgte alternativer	11
Nul-alternativet	11
Mangler ved oplysningerne og vurderingen	12
Bilag 1 Oversigtskort	
Bilag 2 Bygningsplacering	
Bilag 3 Udbringningsarealer	
Bilag 4 Regionplanens Naturområder	
Bilag 5 Beskyttet Natur	
Bilag 6 Grundvandsforhold	
Bilag 7 Vandløb og søer	

Forord

Vejle Amt offentliggør hermed et regionplantillæg for udvidelse af svinefarmen på ejendommen Potmosevej 19, Østbirk, fra 230 til 400 dyreenheder.

Ifølge Miljø- og Energiministeriets VVM-bekendtgørelse skal der for svinefarme med en kapacitet for mere end 250 dyreenheder foretages en vurdering af anlæggets virkning på miljøet. Den ansøgte udvidelse af er derfor omfattet af VVM-reglerne.

Et forslag til regionplantillæg med VVM-redegørelse var offentliggjort i perioden 17. november 1999 til 19. januar 2000. Som bilag til forslaget var desuden offentliggjort et udkast til miljøgodkendelse for virksomheden og et udkast til zonetilladelse for en ny gyllebeholder. Der er ikke i offentlighedsperioden modtaget indsigelser eller bemærkninger til forslaget.

Der er derfor ikke foretaget ændringer i tillægget i forhold til det offentliggjorte forslag.

Tillægget er endeligt vedtaget af amtsrådet den 25. februar 2000.

Vejle Amt, februar 2000.

Otto Herskind Jørgensen

Palle Lund

Retningslinier

Med dette tillæg til Vejle Amts Regionplan 1997-2009 fastsættes følgende nye retningslinier:

Nr. 2.11.1. Der kan foretages en udvidelse af produktionen på svinefarmen på adressen Potmosevej 19, Østbirk, matr. nr. 14a m.fl. Monbjerg By, Østbirk, Gedved kommune. Den årlige produktionen kan udvides til 400 dyreenheder.

Der kan på ejendommen opføres nye staldbygninger med et maksimalt areal på 4000 m² inden for byggefelt A, og opføres en ny gylletank på maksimalt 4000 m³ inden for byggefelt B på bilag 2.

Der kan ikke foretages udvidelse af produktionen ud over de 400 dyreenheder uden at der er foretaget en konkret vurdering af, om udvidelsen udløser krav om en fornyet VVM-behandling.

Samlet vurdering og resume

Produktionen på ejendommen består af en smågriseproduktion, og der ønskes med udvidelsen en forøgelse fra 690 søer til 1200 søer, svarende til en udvidelse fra 230 til 400 dyreenheder.

Der planlægges samtidig etableret to nye stalde og en ny gyllebeholder.

Virksomhedens påvirkning af områdets natur og miljø er vurderet i den efterfølgende redegørelse. Virksomheden ligger i Østbirkområdet, hvor den samlede dyretæthed vurderes som ret lav. Der er en del naturområder nær ved de landbrugsarealer, der skal anvendes til gylleudbringning. Områderne er derfor gennemgået med ejerne, og der er indgået aftale om friholde bræmmer langs naturområder og friholde skrånende arealer ned mod naturområder. Disse gyllefri områder sikres gennem vilkår i miljøgodkendelsen.

Ingen af arealerne ligger i særlige drikkevandsområder og kun en meget lille del af de ejede arealer og et af aftalearealerne ligger over sårbare grundvandsmagasiner. Udbringningsområderne berører dog indvindingsoplandene for flere vandværker. Der er derfor foretaget en vurdering af den eventuelle effekt på vandværkerens vandkvalitet.

Det er amtets vurdering, at udvidelsen ikke er til hinder for opfyldelse af regionplanens retningslinier, og at anlæggets samlede påvirkning af natur og miljø er acceptabel.

Redegørelse

Beskrivelse af ejendommens nuværende drift

Ejendommen Potmosevej 19 består af matrikelnumrene 14a, 1k og 5f Monbjerg By, Østbirk, 3x, 7h, 7i, 8a, 8h, 10e Såby By, Yding, 32a, 32d Yding By, Yding. Ejendommens samlede matrikulære areal er 139,4 ha. Heraf kan 130,4 ha efter landbrugslovens regler anvendes til udbringning af husdyrgødning.

Gårdens bebyggelse består af stuehus, staldbygninger og en halmlade. Staldbygningerne, der også indeholder funktioner som garage og oplag, har et samlet areal på ca. 3400 m². Desuden findes gylletanke med en samlet kapacitet på 6654 m³.

Erik Berg Larsen ejer desuden den bygningsløse ejendom Sattrupvej 43 L, der består af matrikelnumrene 3a, 4l, 4m, 5m, 6k og 6q Sattrup By, Østbirk, Gedved kommune. Denne ejendom har et matrikulært areal på 42,1 ha. Heraf kan 38,8 ha efter landbrugslovens regler anvendes til husdyrgødning.

Den nuværende husdyrproduktion på ejendomme består af en smågriseproduktion fra 690 søer, svarende til 230 dyreenheder.

Udvidelse af produktionen

Der er ansøgt om en udvidelse af produktionen fra 690 søer til 1200 søer, svarende til en udvidelse på 170 dyreenheder til 400 dyreenheder. Dette svarer til en udvidelse af produktionen på ca. 75%.

Desuden er ansøgt om opførelse af to nye staldbygninger på hhv. 1524 og 1980 m², og opførelse af

en ny gylletank på 4000 m³. Det svarer til, at staldarealet udvides med ca. 100% og gylletankkapaciteten med ca. 60%.

Vurdering af virkningerne på miljøet

Ved nyanlæg og ved væsentlige ændringer, der kan sidestilles med nyanlæg skal svinefarme på 250 dyreenheder eller derover, skal der fastsættes retningslinier i regionplanen. Retningslinierne skal ledsages af en redegørelse, der indeholder en særlig vurdering af anlæggets virkning på miljøet (VVM-redegørelse).

Når en eksisterende svinebesætning udvides fra mindre end 250 dyreenheder til 250 dyreenheder eller derover betragtes det som nyanlæg i relation til VVM-reglerne.

Den ansøgte udvidelse er derfor omfattet af VVM-reglerne.

Tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven

Udvidelse af en svineproduktion til over 250 dyreenheder kræver godkendelse efter miljøbeskyttelsesloven. Det er Gedved Kommune, der er godkendelses- og tilsynsmyndighed for landbrugsjendomme. En miljøgodkendelse af et anlæg, der kræver et regionplantillæg med VVM-redegørelse, kan kun gives på grundlag af et endeligt vedtaget regionplantillæg. Kommunen kan derfor give miljøgodkendelse til udvidelsen, når amtsrådet har endeligt vedtaget regionplantillægget.

Tilladelse efter planlovens landzonebestemmelser

Staldbygninger

Det er amtets vurdering, at de ansøgte nye staldbygninger ikke kræver tilladelse efter planlovens

§ 35. Det vurderes, at der tale om byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende landbrugsejendoms drift, og at bygningerne opføres i tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Gyllebeholder

Der er ansøgt om zonetilladelse af opførelse af den ny gyllebeholder øst for vejen. Det er amtets vurdering, at dette anlæg vil kræve en godkendelse efter planlovens § 35. Amtet vil være indstillet på at tillade opførelse af den ansøgte gyllebeholder, når regionplantillægget er endeligt vedtaget.

Offentlighedsfaserne

I perioden 2.-30. august 1997 blev der ved annoncering indkaldt ideer, forslag mv. med henblik på planlægningsarbejdet.

I offentlighedsfasen er der modtaget tre breve:

Bestyrelsen for Østbirk Vandværk anbefaler, at der findes udbringingsområder uden for Østbirk vandværks indvindingsområde.

Ulla og Preben Gottliebsen, Møllersmindevej 12, Monbjerg finder, at det er et problem med megen transport på grund af den store afstand mellem bygninger og markarealer. De finder desuden gylletankens placering tæt på Potmosen betænkelig.

Skov- og Naturstyrelsen anfører, at man lægger vægt på, at VVM-vurderingen indeholder en vurdering af den påvirkning, som beskyttede naturområder vil blive udsat for.

Amtets vurdering af de modtagne henvendelser:

VVM-redegørelsens afsnit om grundvand (side 8) indeholder en vurdering af udvidelsens eventuelle påvirkninger af grundvandet. Det vurderes, at Østbirk Vandværk henter vand fra et godt beskyttet grundvandsmagasin, og at en forøget nitratudvaskning fra markerne kun på meget langt sigt og i meget begrænset omfang vil påvirke vandkvaliteten i Østbirk Vandværk.

Siden udarbejdelsen af offentlighedsmateriale i 1997 er der sket en sammenlægning af arealer, således at en større del af udbringningen af gylle sker på ejendommens egne arealer. Et aftale-areal ligger ca. 5 km fra bygningerne, mens de øvrige arealer ligger inden for 3 km's afstand fra gården. Desuden skal det oplyses, at den ny gylletank var placeret forkert på skitsen i offentlighedsmateriale. Den ny tank ønskes placeret syd for den eksisterende, dvs. i større afstand fra Potmosen end den eksisterende.

Der er i VVM-redegørelsens afsnit om beskyttet natur (side 10) nærmere redegjort for eventuelle påvirkninger af de naturområder, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3 .

I perioden 17 november 1999 til 19 januar 2000 var et forslag til regionplantillægget offentliggjort. Der kom i offentlighedsperioden ingen indsigelser eller bemærkninger til forslaget.

Beskrivelse af anlægget

Den fysiske udformning

Samtidig med ansøgningen om udvidelse af produktionen fra 230 til 400 dyreenheder er der søgt om tilladelse til at opføre to nye staldbygninger og en ny gyllebeholder. Der er søgt om en staldudvidelse på hhv. 1524 m² og 1980 m², i alt

3504 m², og en ny gyllebeholder på 4000 m³. Staldbygningerne placeres umiddelbart nord for de eksisterende staldbygninger og gyllebeholderen placeres syd for den eksisterende gyllebeholder øst for Potmosevej. Den eksisterende gyllebeholder er omgivet af en jordvold, således at et evt. spild af gylle ikke uhindret kan forurene Potmosen eller det omkringliggende naturområde. Denne vold skal ved nybygningen udvides, så den omfatter begge beholdere.

De ansøgte bygningers placering er angivet på bilag 2.

I regionplanretningslinierne er området til nye staldbygninger angivet som Byggefelt A og området til gyllebeholderen som Byggefelt B. Anvendelse af byggefeltene er angivet som:

Byggefelt A: Staldbygninger, max. 4000 m²
 Byggefelt B: Gyllebeholder, max. 4000 m³.

Antallet af husdyr

Der er ansøgt om en udvidelse fra 690 søer til 1200 søer. Efter den gældende omregningsfaktor svarer en so med smågriseop til 25 kg til 0,33 dyreenheder. Der er således tale om en udvidelse fra 230 dyreenheder til 400 dyreenheder.

Mængden af husdyrgødning

Den samlede gylleproduktion efter udvidelsen er opgjort til 8543 m³ pr. år. Med den planlagte ny gylletank svarer dette til en opbevaringskapacitet på 15 måneder. Anlægget opfylder således husdyrgødningsbekendtgørelsens krav om en opbevaringskapacitet på mindst 9 måneder.

Udspredningsarealer

Husdyrgødningsbekendtgørelsen

stiller krav om det nødvendige areal (harmoniarealet) til udbringning af husdyrgødning. For en ejendom med svineproduktion må der højst udbringer husdyrgødning fra 1,7 dyreenheder pr. ha pr. år.

Landbrugslovgivningen stiller krav om størrelsen af de arealer, der som minimum skal forefindes på den enkelte ejendom til udbringning (arealkravet). For en besætning på 400 dyreenheder udgør arealkravet ca. 65% af harmoniarealet. Op til en tredjedel af arealkravet kan dog opfyldes ved arealer, der ejes eller forpagtes, og som drives lovligt sammen med sammen med den pågældende ejendom.

For ejendommen Potmosevej 19 gælder efter den ansøgte udvidelse:

Harmonikrav:	235ha
Arealkrav:	152ha
- heraf på ejendommen:	102ha

Arealkravet opfyldes således:

Potmosevej 19	130,4ha
Sattrupvej 43 L	38,8ha
I alt	<u>169,2ha</u>

Harmonikravet opfyldes således:

Ejendommen:	
Potmosevej 19	123,0ha
Sattrupvej 43 L	35,9ha

Gødningsaftaler:

Kvægenbjergvej 10	29,0ha
Purupvej 10	38,3ha
Hedevej 4, Dørup	16,3ha
I alt	<u>242,5ha</u>

Der er foretaget afgrænsninger langs naturområder mv. (se nærmere beskrivelse i afsnittet om beskyttet natur), således at arealerne, der indgår i harmoniberegningen, er reduceret i for-

hold til de matrikulære arealer. Ovennævnte beregning er foretaget ud fra de gældende regler for omregning til dyreenheder og tilladt udbringning pr. hektar. Husdyrgødningsbekendtgørelsen indeholder bestemmelser om, omregningen fra antal dyr til dyreenheder ændres fra den 1. august 2002. Herefter svarer en dyreenhed til 100 kg kvælstof i husdyrgødningen ab lager inklusiv den mængde, der afsættes på marken. Det betyder, at bl.a. foderets proteinindhold vil indgå i beregningen af antal dyreenheder.

Fra den 1. august 2002 ændres også mængden af husdyrgødning pr. hektar fra 1,7 til 1,4 dyreenhed pr. hektar.

Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at beregne effekten af disse to ændringer, men anlægget skal også efter 2002 opfylde de på det tidspunkt gældende harmonikrav.

Beskrivelse af omgivelserne

Regionplanbestemmelser

Regionplanen indeholder retningslinier og arealudpegninger for en række emner i området.

Rekreative stier:

Området krydses af flere cykel- og sti-ruter. Iflg. regionplanens retningslinie må der ikke placeres anlæg, så der sker en forøgelse af motortrafikken, der kan ændre ruternes nuværende karakter. Visse af de rekreative stier kan blive anvendt som transportveje for virksomheden, men det vurderes ikke at være i et sådant omfang, at det ændrer ruternes karakter.

Kulturhistoriske beskyttelsesområder:

En mindre del af udbringnings-

områderne ligger inden for de kulturhistoriske beskyttelsesområder. De ansøgte nybyggerier ligger ikke i beskyttelsesområderne. Anvendelse af arealer til udbringning af husdyrgødning vurderes ikke at være i strid med beskyttelse af kulturhistoriske områder.

Ny natur:

En mindre del af udbringningsområderne ligger i områder, der i regionplanen er udlagt til ny natur. Områderne skal så vidt muligt friholdes for aktiviteter, der forringer muligheden for at skabe mere sammenhængende natur. Da der overalt er tale om områder der også i dag anvendes til almindelig landbrugsdrift, vurderes anvendelsen som udbringningsområder ikke at forringe muligheden for senere at udlægge disse områder til natur.

Værdifuldt landskab:

Anlægget og dele af udbringningsarealerne ligger i et område, der i regionplanen er udlagt som værdifuldt landskab, hvor byggeri og anlæg kun kan tillades, hvis der sker en nøje tilpasning til landskabet. Tilpasningen er nærmere beskrevet i afsnittet landskab (side 9)

Internationalt beskyttelsesområde:

Yding Skov, nord for ejendommen, er udpeget som EF-Habitatområde. Anlæggets eventuelle påvirkning af habitatområdet er nærmere beskrevet i afsnittet om internationale beskyttelsesområder (side 10).

Drikkevandsinteresser:

Ejendommen og udbringningsområderne ligger i et område, der i regionplanen er udlagt som område med drikkevandsinteresser. Ingen af udbringningsområderne ligger i områder med særlige

drikkevandsinteresser.

Flere vandværkers indvindingsoplande berøres af udbringningsarealerne. Anlæggets eventuelle påvirkning af grundvandet beskrives nærmere i afsnittet om grundvand (side 8).

Skovtilplantning:

Ingen af udbringningsområderne er udlagt til skovrejsningsområder, men store dele er i regionplanen angivet som områder, hvor skovtilplantning er uønsket. Dette vurderes ikke at have betydning for arealernes anvendelse til landbrugsdrift.

Vandløb og sø:

De omtalte lokaliters beliggenhed fremgår af kortbilag 7 over regionplanens vandløb og søer i området. Nørrestrand er dog ikke vist, da den ligger langt fra udbringningsarealerne i udkanten af Horsens.

Udbringningsarealerne ved Sattrup ligger umiddelbart nord for Urup Bæk, der er målsat som opholdsområde for karpefisk (B3). Forureningsgrad II-III p.g.a. dårlige fysiske forhold, bedømt i 1991. Målsætning opfyldt. Urup Bæk hører til Hansted Å-systemet.

Udbringningsarealerne ved Stubskov ligger på hver sin side af et tilløb til Sandvad Bæk, der er målsat som ikke egnet opholdssted for fisk (B0), fordi vandløbet er periodevis udtørret. Forureningsgrad II bedømt i 1988, hvor der blev fundet flere rentvandskrævende arter. Målsætning opfyldt. Sandvad Bæk hører til Gudenå-systemet opstrøms Mossø. Udbringningsområderne ved Purup ligger lige nord for Sandvad Bæk, der er målsat som gyde- og opvækstområde for laksefisk

(B1). Forureningsgrad II-III sandsynligvis p.g.a. husspildevand. Målsætning ikke opfyldt.

Udbringningsområderne ved Rødkærgård ligger nord for Dørup Bæk, der er B0-målsat på strækningen p.g.a. regulering. Forureningsgrad II-III på grund af de fysiske forhold. Derfor er målsætningen til dels opfyldt. Dørup Bæk strømmer til Gudenå-systemet i Mossø.

Ejendommens udbringningsarealer ligger i oplandene til søen Nørrestrand (Hansted Å-systemet) og Mossø (Gudenå-systemet). Nørrestrand har en generel målsætning (B) i regionplanen med et krav om sigtddybde til bunden. Mossø er målsat som badesø (A2), men skal i øvrigt leve op til de krav, der gælder for en B-målsat sø. Der er krav om en sigtddybde på 1,5 m, 2,5 m og 3 m i hhv. vest-, midter- og østbassinet. Begge søer er stærkt påvirkede af alger, som gør søvandet uklart. Målsætningen i regionplanen er som en følge heraf ikke opfyldt. Det er især fosfor, der giver anledning til algevæksten.

Anlæggets påvirkning af vandløb og søer er beskrevet i afsnittet overfladevand (side 9).

Naboforhold

Ejendommen ligger nordøst for Østbirk, ca. 1,5 km fra nærmeste byzoneområde. Ca. 1,2 km nord for ejendommen ligger landsbyen Såby, og ca. 2,5 km syd for landsbyen Sattrup. Nærmeste nabolig ligger i en afstand på ca. 300 m, og der er inden for en afstand af 1 km optalt ca. 13 boliger. De vejledende afstandsgrænser for svinebrug på 400 dyreenheder med so-hold er 330 m til byzoneområder og 170 m til enkelt-

liggende boliger i landzone. De vejledende afstandsgrænser er derfor overholdt, og området må betegnes som et område med meget spredt bebyggelse.

Husdyrtæthed

Husdyrtætheden i Gedved kommune er i regionplanen opgjort til i 1995 af ligge i intervallet 0,8-1,2 dyreenhed pr. ha. Dette svarer til amtsgennemsnittet. Ejendommen og størstedelen af udbringningsarealerne indgår i oplandet til Gudenåen. Dette opland har den højeste dyretæthed i Vejle Amt. Den store dyrekoncentration findes dog især i Brædstrup, Nørre Snede og Tørring-Uldum kommune. Dyretætheden i Østbirk-området vurderes som relativt lav.

Miljøpåvirkninger

Grundvand

Ejendommen og udbringningsarealerne ligger i almindelige drikkevandsområder, men ingen af områderne er udpeget som særlige drikkevandsområder.

En lille del af det ejede udbringningsområde ved Sattrup ligger på randen af et område, der vurderes som sårbart grundvandsmagasin. Da der kun er tale om et mindre areal, og da afgrænsningen af de sårbare grundvandsmagasiner er usikker, vurderes anvendelsen til gylleudbringning ikke at udgøre en risiko for grundvandsmagasinet. Aftalearealet ved Dørup ligger over et sårbart grundvandsmagasin. Der er ikke mulighed for gennem miljøgodkendelsen at stille vilkår til driften af aftalearealerne. Det må derfor accepteres, at dette areal fortsat kan anvendes til landbrugsdrift efter de generelle regler for udbringning af husdyrgødning.

Flere vandværker har indvind-

ingsområder i de områder, der planlægges anvendt som udbringningsområde. Ejendommen og en stor del af dens jorder ligger i indvindingsoplandet for Østbirk vandværk. En del af ejendommen Sattrupvej 43L, som også ejes og drives af Erik Berg Larsen, ligger inden for indvindingsoplandet for Sattrup vandværk. Indvindingsområdet for Såby vandværk berøres af et af ejendommens udbringningsarealer, og Elling vandværks indvindingsområder berøres af aftalearealerne ved Kvejnbjerg.

Østbirk Vandværk

Vandværket har i forbindelse med offentlighedsfasen udtrykt bekymring for den forøgede udbringning af gødning indenfor vandværkets indvindingsopland. Vandværket finder projektet, herunder især udbringning af gylle indenfor vandværkets indvindingsopland i strid med amtets regionplan.

Amtet har stor forståelse for vandværkets bekymring, men har efter en nærmere gennemgang, af de hydrogeologiske forhold i området fundet, at den forøgede nitratudvaskning fra markerne kun på meget langt sigt og kun i begrænset omfang vil påvirke vandkvaliteten ved Østbirk Vandværk.

For udbringningsarealerne indenfor Østbirk vandværks indvindingsopland er der meget få geologiske oplysninger. I følge amtets „lertykkelseskort“, er der i dette område 10-15 meter moræneler over grundvandsmagasinet, men de geologiske forhold er komplekse, idet der er tale om et dødisområde. Der kan således være lokale mindre grundvandsmagasiner som er sårbare mod nedsivning. Det primære magasin

må dog generelt vurderes at være mindre sårbart. Det påvirkede indvindingsopland udgør ca. 20% af det samlede indvindingsopland. Det skal bemærkes, at Østbirk Vandværk indvinder vand fra ca. 65 meter under terræn fra et godt beskyttet grundvandsmagasin med mere end 25 meter lerdække. Der er ikke nitrat i grundvandet.

Den mindre sårbarhed, det begrænsede udbringningsareal i forhold til det samlede indvindingsopland, og endelig den forholdsvis store afstand ned til vandværkets borer, bevirker at den forøgede nitratudvaskning fra markerne kun på meget langt sigt og kun i begrænset omfang vil påvirke vandkvaliteten ved Østbirk Vandværk.

Sattrup Vandværk

Vandværket er beliggende midt i et større udbringningsområde ved Sattrup by. Området er karakteriseret ved at være mindre sårbart med 10-15 meter ler over grundvandsmagasinet, der er beliggende i ca. 25 meters dybde. Udover ler, består dæklaget af forskellige lag af smeltevandssand. Magasinet er under tryk med grundvandsspejl ca. 14 meter under terræn.

Vandkvaliteten ved vandværket er god, uden noget indhold af nitrat.

Udbringningsarealet inden for indvindingsoplandet er reduceret i forhold til, hvad der var angivet i den første offentlighedsfase. Udbringningsområdet udgør nu kun 5-10% af indvindingsoplandet, og afstanden fra boringen til udspretningsarealet er mindst 125 m.

Placeringen af udbringningsarealerne opstrøms Sattrup Vandværk er ikke hensigtsmæssig. Men

da arealerne kun udgør en lille del af det samlede opland til vandværket, vurderes udbringningen kun på langt sigt og kun i mindre grad at ville påvirke Sattrup Vandværk.

Såby Vandværk

Såby Vandværks indvindingsboring er beliggende umiddelbart øst for et stort udbringningsområde ved Mosegård. Grundvandsstrømningen er fra øst mod vest. Endvidere er der i vandværkets indvindingsopland et udbringningsareal ca. 175 m vest for boringen. Udbringningsarealet udgør under 10% af det samlede indvindingsopland. Boringen indvinder vand fra 36 og 48 meters dybde og grundvandsmagasinerne er godt beskyttet af mere end 25 meter ler. Der er ikke nitrat i grundvandet. Udbringningen vurderes ikke umiddelbart at ville påvirke vandkvaliteten ved Såby Vandværk.

Elling Vandværk

Elling Vandværks indvindingsopland strækker sig op under udbringningsarealerne ved Trampenbjerg og Kvejnbjerg. Den påvirkede del af indvindingsoplandet udgør 20 % af det samlede indvindingsopland. Afstanden til vandværket er ca. 1,5 km. Området ved udbringningsarealerne er angivet som mindre sårbart med 10-15 meter beskyttende moræneler. Lertykkelsen og dermed beskyttelsen stiger ned mod vandværket. Der er ikke nitrat i grundvandsmagasinet. Udbringningen vurderes kun på meget langt sigt og kun i begrænset omfang at påvirke vandkvaliteten ved Elling Vandværk.

Overfladevand Vandløb

Der er ikke risiko for for påvirkning af Urup Bæk fra udbring-

ningsarealerne ved Sattrup, fordi der ligger en bred dyrkningsfri bræmme mellem arealerne og vandløbet.

Tilløbet til Sandvad Bæk vurderes ikke at blive berørt af udbringningen. Syd for vandløbet, hvor terrænet er skrånende mod vandløbet, er der en afstand på mindst 30 m mellem vandløb og udbringningsareal, og nord for vandløb er afstanden til landbrugsarealerne mindst 15 m.

Udbringning af gylle på arealerne ved Purup vurderes til ikke at ville påvirke Sandvad Bæk, fordi terrænet er temmelig fladt, og der er en bred dyrkningsfri bræmme mellem arealet og bækken.

Der er en bred bræmme mellem arealerne ved Rødkærgård og Dørup Bæk. Derfor vurderes gylleudbringning ikke at ville påvirke bækken trods et skrånende terræn.

Søer

Da målsætningen i Nørrestrand og Mossø og de øvrige Gudenå-søer ikke er opfyldt på grund af for stor tilførsel af næringsaltet fosfor, er det vigtigt at beskytte søerne mod yderligere tilførsel af fosfor, og helst at få tilførslen nedbragt.

Resultater fra Vandmiljøplanens Overvågningsprogram viser, at der ved udbringning af husdyrgødning på mere end ca. en dyreenhed pr. hektar kan blive tale om en overgødsning med fosfor. Selvom der er stor afstand fra udbringningsområdet til de to søer, vil der kunne ske en transport gennem vandløbene. Det vil kunne give anledning til yderligere algevækst i søerne.

Problemet med tilførsel af næringsstoffer fra landbrugsarealer med gylleudbringning kan nedbringes ved at sikre, at lavbunds-

arealer, skrånende arealer mod vandløb og udvidede bræmmer langs vandløb friholdes helt for gylle. Ansøger har valgt at udtage sådanne områder af udbringningsarealerne jfr. gennemgangen af vandløb og naturarealer og bilag 7.

Med disse tiltag er der tale om en forbedring af de eksisterende forhold i overensstemmelse med regionplanens anbefalinger om nedbringelse af udvaskningen af fosfor fra landbrugsarealer til søer, hvor målsætningen ikke er opfyldt. Det er amtets vurdering, at udvidelsen af svinefarmen ikke vil forhindre opfyldelsen af regionplanens målsætninger for vandløb og søer. Det er endvidere amtets vurdering, at tilførsel af kvælstof fra udbringningsarealerne gennem Hansted Å til Horsens Fjord og gennem Gudenåen til Randers Fjord vil være af underordnet betydning. Der vil ske en stor denitrifikation som følge af udvidede bræmmer, indskudte naturarealer, den store afstand og de mellemliggende søer.

Landskab

Ejendommen og store dele af udbringningsområderne ligger i områder, der i regionplanen er udpeget som værdifulde landskaber. Disse områder skal ifølge regionplanens retningslinier friholdes for bebyggelse og anlæg, der ikke er lokalt nødvendige. For byggeri skal der ske en nøje tilpasning til landskabet.

Det nybyggeri, der med dette regionplantillæg gives mulighed for, vurderes at være lokalt nødvendigt, idet der er tale om en udvidelse af en eksisterende landbrugsejendom.

Tilpasningen til landskabet sikres ved de på bilag 2 angivne bygge-

felter, således at nye stalde placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger, og den ny gyllebeholder ved siden af den eksisterende og desuden omgives af en jordvold.

Beskyttet natur

Der er i området en række naturområder (søer, overdrev og enge), der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Tilstanden af disse områder må ikke ændres. Områderne indgår ikke i udbringningsarealerne for husdyrgødning, og der er indgået aftale med ansøger om, at der omkring alle de beskyttede naturområder friholdes en bræmme på 16 m, der ikke tilføres husdyrgødning. Naturområderne er angivet på bilag 5. Hvor der mod vandløb og mose er stærkt skrånende arealer er der aftalt større afstande, og afgrænsningen af udbringningsarealet fremgår af bilag 3

For at sikre Potmosen mod forurening fra gyllebeholderne, skal disse omgives af en 2 m høj jordvold, der kun har åbning mod syd. Der stilles i miljøgodkendelsen krav om, at der om gyllebeholderen lægges et omfangsdræn med inspektionsbrønd, således at grundvandsstanden kan måles og en eventuel udsivning fra beholderen kan konstateres. Desuden stilles der i miljøgodkendelsen krav om etablering af en fast læsseplads med betonbund og fald mod et afløb til opsamlingsstank. Derved sikres, at spild fra beholder og læsseområde opsamles og pumpes tilbage til gyllebeholderen. Ved et eventuelt større udslip, der ikke kan rummes i opsamlingsstanken, vil en forurening kun kunne ske gennem åbningen i volden mod syd, og pga. terrænforholden vil gyllen ikke kunne nå Potmosen.

Naturgenopretning

Ingen af udbringningsområderne ligger på arealer, der i regionplanlægningen er udlagt som potentielle vådområder. Dog er et område syd for Sattrup (Urup og Sattrup Mose og Urup Enge) udpeget som potentielt vådområde, og det er i amtets naturplan foreslået, at mulighederne for at foretage en vandstandshævning i Urup Enge bør undersøges.

Det er ønskeligt, at dyrkningen rundt om Sattrup Mose og Urup Enge ekstensiveres for at beskytte mosen og engene.

Med den på bilag 3 angivne afgrænsning af udbringningsområdet til nord-øst for den tidligere jernbanelinie vurderes det, at der er friholdt tilstrækkelige arealer til, at gylleudbringningen ikke vil påvirke naturområderne, og ikke vil være til hinder for en eventuel naturgenopretning i området.

Internationale beskyttelsesområder

Dele af Yding og Ejer Skov er udpeget som EF-habitatområde nr. 50 (se bilag 4). Udpegningen er bl.a. sket for at beskytte naturtypen ”kalkaflejrende vældmoser”, som er en prioriteret naturtype, og beskytte forekomsten af bæklampret.

Vældmoserne vil kunne påvirkes af luftbåren kvælstof. De nærmeste udbringningsarealer ligger dog mere end 1 km fra habitatområdet grænse, og de nærmeste arealer har en beskeden størrelse. Langt størstedelen af udbringningsarealerne ligger væsentligt længere væk, og det vurderes derfor, at den luftbårne kvælstofdeposition fra udbringningsområderne til vældmoserne er uvæsentlig.

Det er sandsynligt, at vandet til kildevældene dannes i en række mindre afgrænsede magasiner i nærområdet til kildevældene og i baglandet omkring Vistofthøj. Da det primære grundvandsstrømningsretning under udbringningsarealerne er mod vest, vurderes en kvælstoftransport med grundvandet ikke at ville påvirke kildevældene.

Samlet vurderes det derfor, at det ansøgte ikke vil påvirke habitatområdets tilstand negativt.

Lugt

Lugt fra virksomheden kan forekomme fra

- ventilation af stalde
- gyllebeholdere
- gylletransporter
- gylleudspreddning

Da afstanden til nærmeste nabo er væsentlig større end de vejledende værdier, er der ikke fundet anledning til at stille skærpede krav til begrænsning af lugtgener. Der vil i miljøgodkendelsen blive stillet krav om, hvornår gylleudspreddning må foretages.

Støj, støv, fluer

Virksomhedens drift vurderes ikke at give anledning til støjgener eller gener fra støv eller fluer uden for ejendommen. Der vil i miljøgodkendelsen blive stillet krav til det maksimale støjniveau ved nærmeste nabo.

Transport

Udvidelsen af produktionen vil medføre en tilsvarende udvidelse af virksomhedens transportbehov. De væsentligste transportere vil være levering af foder, transport af grise og udkørsel af gylle. Det forventede antal transportere (læs/år) før og efter udvidelsen fremgår af skema på næste side.

Transporttype	Antal læs/år før udvidelse	Antal læs/år efter udvidelse
Foder	50	90
Grise	200	310
Døde dyr	100	100
Gylle	270	470

Størstedelen af transporterne af foder, grise og døde dyr vil passere gennem en af landsbyerne Såby eller Sattrup på vej til/fra det overordnede vejnet.

Ca. halvdelen af gyllen udbringes på arealer i umiddelbar nærhed af ejendommen. Den øvrige halvdel af gyllen skal transporteres 3-5 km til udbringingsarealerne. De fleste af disse transporter vil gå gennem en af landsbyerne Såby eller Sattrup.

Ca. 80% af gylletransporten vil ske i en 6-ugers periode i april/maj.

Der vil derfor i denne periode kunne forventes en forøgelse af transporten på kommunevejene omkring ejendommen.

Affaldshåndtering

Døde dyr opbevares i lukkede containere og afhentes to gange om ugen.

Medicinrester og kemikalieaffald opbevares i aflåst skab/rum.

Farligt affald, olierester pesticidrester og medicinrester afleveres til kommunal modtageplads.

Andre reststoffer og emissioner

Afledning af overflade- og tagvand sker via egen mose til vandløb. Husspildevand ledes til offentlig kloak. Opvarmningsanlæg for stalde er naturgas og for be-

boelse oliefyr. Ud over emission fra opvarmningsanlæg sker der emissioner fra traktorer til intern transport.

Miljø- og ressourcestyring

Der vil ikke i forbindelse med godkendelse af udvidelsen blive stillet krav om dokumentation for miljø- og ressourcestyring på ejendommen.

Amtet vil dog anbefale, at der foretages en systematisk miljø- og ressourcestyring, så der skabes overblik over ejendommens forbrug af vand, energi, pesticider og næringsstoffer. En miljø- og ressourcestyring vil også kunne omfatte emner som arbejdsmiljø, affald og spildevand, og forvaltning af ejendommens omgivelser som gårdmiljøet, kulturhistorien og naturen.

De forsøg, der hidtil har været gennemført med miljø- og ressourcestyring på landbrugsbedrifter har ofte resulteret i mindre vand- og elforbrug. Endvidere har man på nogle bedrifter opnået en bedre udnyttelse af gødningen, og dermed også reduceret risikoen for udvaskning.

Gennemføres der miljøstyring på en virksomhed, kan den certificeres efter den internationale standard ISO 14.000. Efter standarden kræves bl.a. at alle væsentlige miljøbelastninger kortlægges, og at der udarbejdes en målsætning og en handlingsplan

for, hvor meget og hvordan miljøbelastningen nedbringes.

Alternativer

Undersøgte alternativer

Det er undersøgt, om der kan findes en alternativ placering af den nye gyllebeholder, idet der i offentlighedsperioden er fremsat betænkeligheder ved risikoen for en forurening af Potmosen.

I forbindelse med placering af den eksisterende gyllebeholder øst for Potmosevej blev det undersøgt, om der kunne findes en placering i tilknytning til bebyggelsen vest for vejen. Der kunne kun findes tilstrækkelige flade arealer nord for den eksisterende bebyggelse (det på bilag 2 angivne byggefelt A). Dette areal ønskedes friholdt til den senere bygningsudvidelse. Terræn- og jordbundsforhold betød, at der ikke kunne findes andre egnede arealer vest for vejen til en så stor gyllebeholder.

Den i debatmaterialet angivne placering af gyllebeholderen nord for den eksisterende gyllebeholder er ikke et reelt alternativ, idet det skyldes en tegnefejl i materialet.

Der er ikke undersøgt alternative placeringer af de nye staldbygninger, idet den ansøgte placering anses for at være den naturlige udbygningsretning for virksomheden.

Nul-alternativet

Nul-alternativet skal beskrive konsekvenserne af, at der ikke tillades en udvidelse af virksomheden ud over 250 dyreenheder.

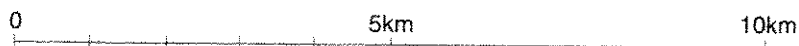
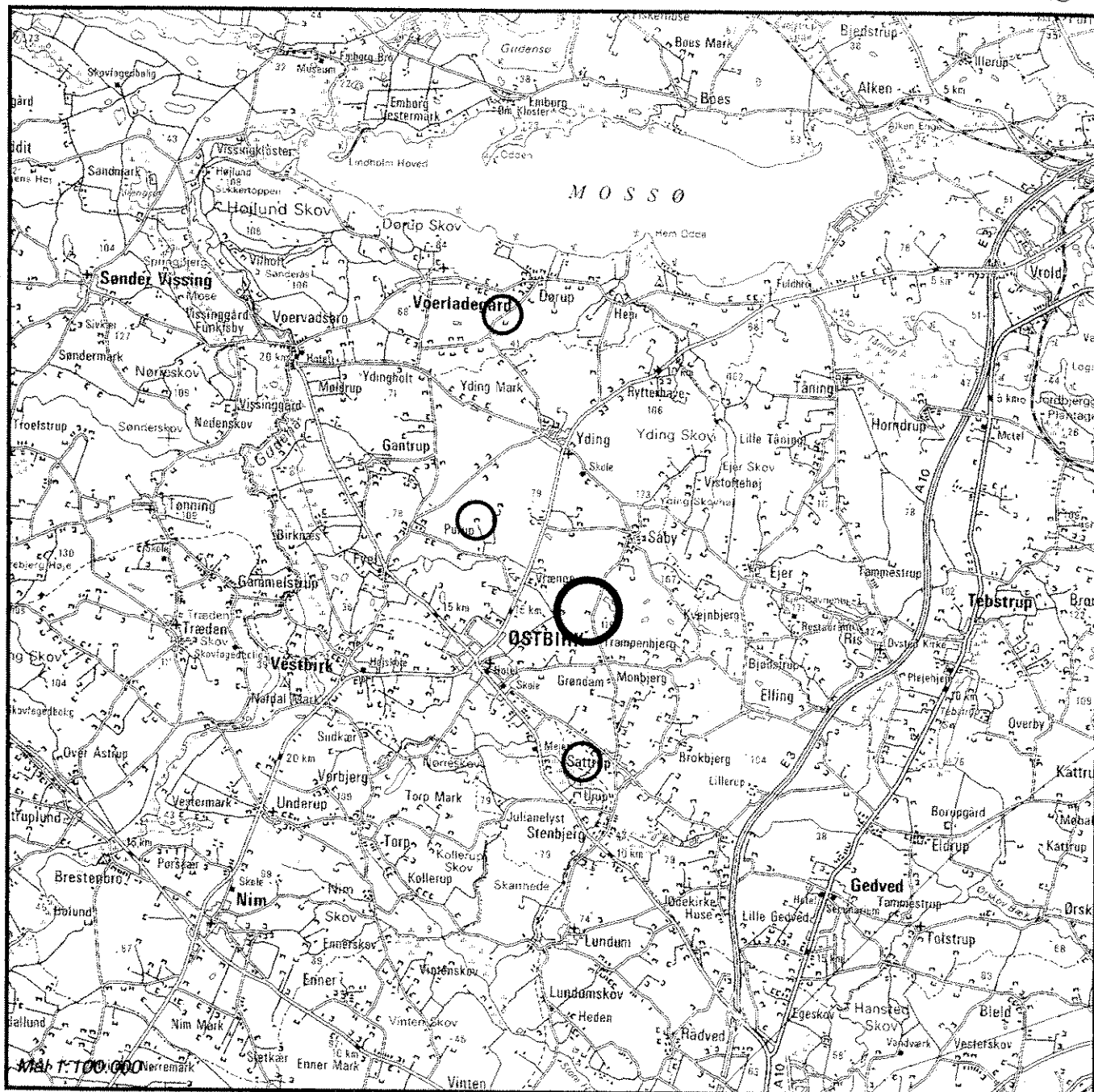
Alternativet vil derfor betyde, at der kun kan ske en meget lille udvidelse i forhold til den nuværende drift (fra 230 til 249 dyreenheder). Miljøbelastningen fra den forøgede gyllemængde og den

forøgede transport vil derfor blive væsentlig mindre. Dette gælder under forudsætning af at der ikke sker andre udvidelser af dyreholdet i området, der ikke kræver VVM-redegørelse og miljøgodkendelse.

Nul-alternativet betyder desuden, at der ikke kræves miljøgodkendelse af virksomheden. Derved vil der ikke kunne stilles krav om gyllefri bræmmer langs de beskyttede naturområder eller friholdelse af skrånende arealer for gylleudbringning.

Mangler ved oplysningerne og vurderingen

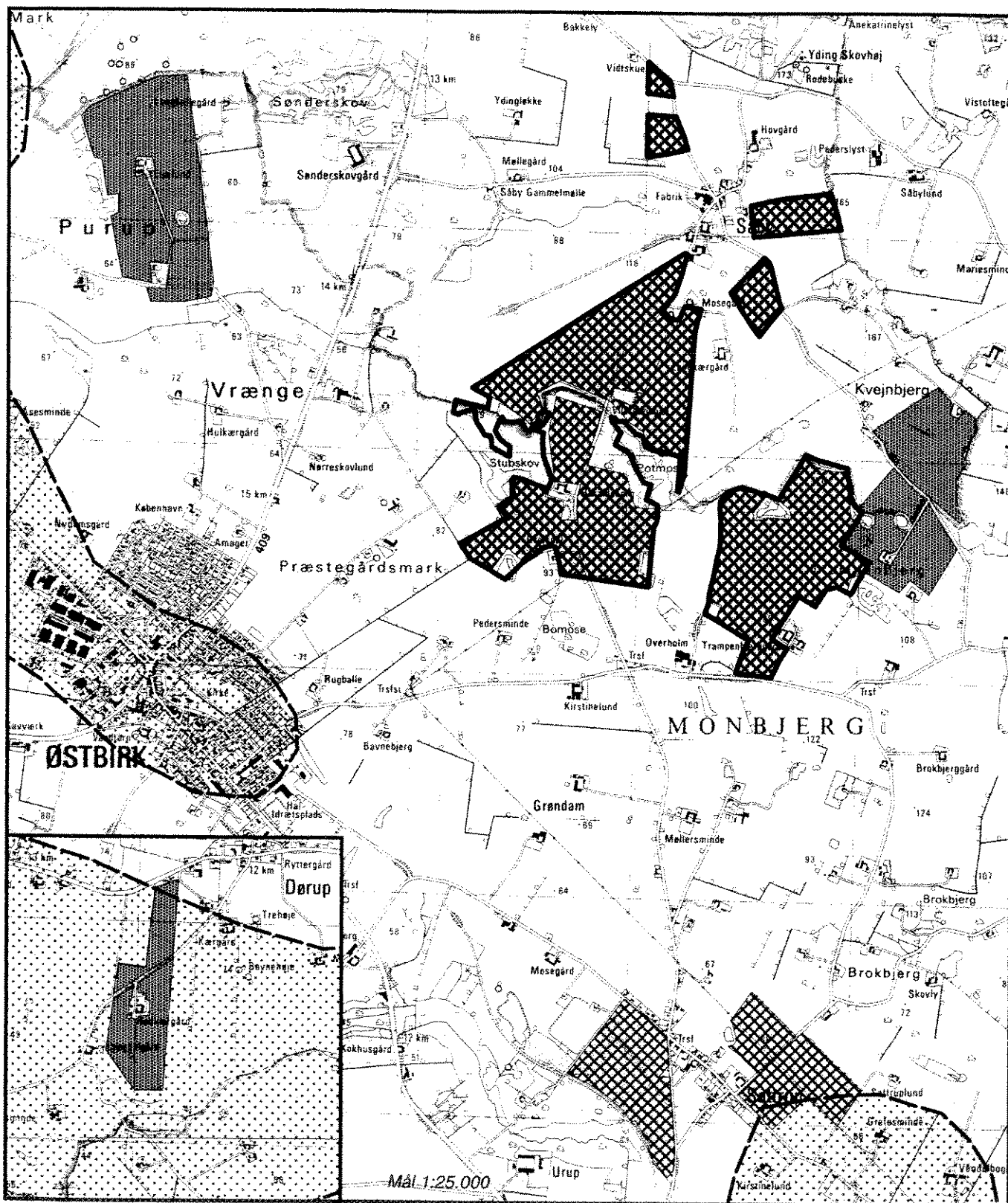
Det er en mangel ved forudsætningerne, at beliggenheden af udbringningsarealerne for gylle kan skifte over tid, idet ejerforhold, forpagtningsaftaler og aftaler om arealer til gylleudbringning kan ændres.

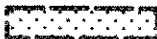

Placering af svinefarm

Udbringningsområder

	Potmosevej 19		Ansøgers ejendom
	Andre ejede ejendomme		Sårbare grundvandsmagasiner
	Aftale arealer		

0 3km

Beskyttet natur

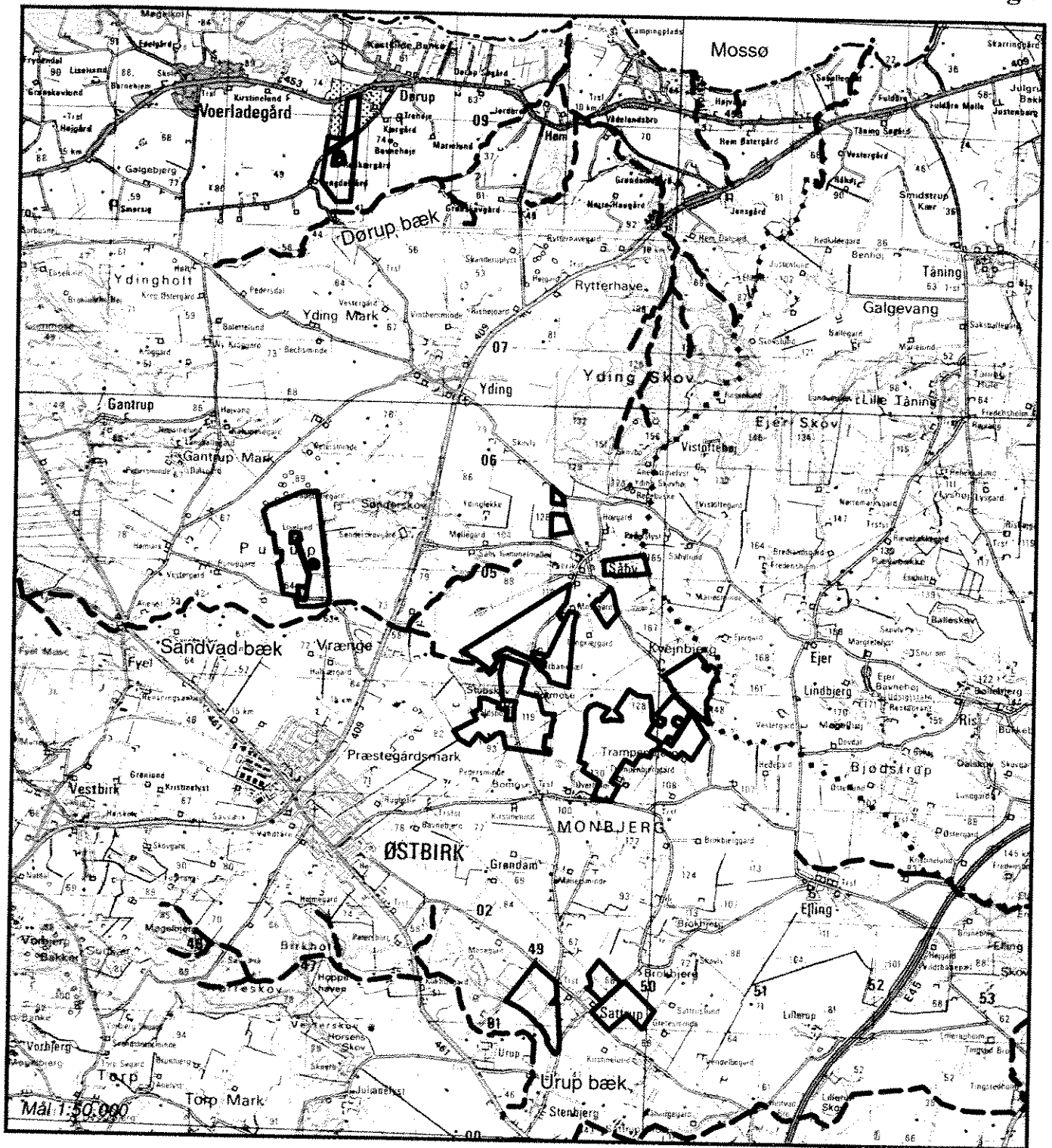

Udbringningsområder

Amtsgrense

0 3km

Vandløb

Sø

Udbbringningsområder

Amtsgrense

